



Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy na rokovanie HSR SR dňa 26.9.2022

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Postoj APZD

APZD súhlasí s predloženým materiálom a odporúča ho po zapracovaní pripomienok na ďalšie legislatívne konanie.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

APZD uplatnila v medzirezortnom pripomienkovom konaní 3 zásadné pripomienky. 1 pripomienka bola akceptovaná a 2 len čiastočne akceptované.

Pripomienka s pretrvávajúcim rozporom aj po ich čiastočnej akceptácii:

Zavedenie minimálnych odvodov zdravotného poistenia pre zamestnancov – čiastočne akceptované

- žiadali sme nezavádzať minimálne odvody, ale rezort ich výšku iba znížil,
- pôvodne bola navrhnutá výška odvodu z minimálnej mzdy (98 eur), po rozporovom konaní navrhujú už výšku odvodu zo životného minima (32,82 eur),
- **naďalej úplne odmietame zavedenie akýchkoľvek minimálnych zdravotných odvodov,**
- **spôsobí to zníženie čistého príjmu osôb na kratších úväzkoch a dohodách,** najviac tým budú zasiahnutí napríklad osamelí rodičia pracujúci na skrátenej úväzky,
- **je to v rozpore s cieľmi EÚ – podporovať skrátenej úväzky a flexibilné zamestnávanie** a zvýši náročnosť mzdového spracovania,
- odvody **zasiahnu najmenej zarábajúce skupiny zamestnancov** s príjmom nižším ako 234,42 eur a dotkne sa cca 95 tisíc osôb,
- príklad – zamestnanec pracuje 10 hodín týždenne a má mesačný príjem 170 eur:
 - o dnes: zarobí v čistom 147,22 eur, na zdravotné odvedie 6,80 eur,
 - o potom: zarobí v čistom 138,50 eur, na zdravotné odvedie 15,82 eur,
 - o poznámka: odvod sa vzťahuje len na zamestnanca, nie na zamestnávateľa,
- **obávame sa, že časom vznikne iniciatíva aj o zavedenie minimálneho odvodu na sociálne poistenie,**

- v zákone vítame zavedenie minimálneho odvodu pre poistencov štátu, ktorý podľa odhadov prinesie 500 až 700 miliónov eur ročne do zdravotných poisťovní – v tomto zmysel vidíme.

Požadujeme a odporúčame:

- Upustiť od zavedenia minimálneho odvodu pre zamestnancov a pristúpiť len k zvýšeniu odvodu za poistencov štátu:
 - zákon prinesie razantný finančný prospech práve zo zvýšenia odvodov za poistencov štátu (500 – 700 miliónov ročne) na rozdiel od 20 miliónov, ktoré prinesie zavedenie odvodov za zamestnancov so zjavne negatívnym sociálnym dopadom,
 - zdravotný systém funguje na princípe solidárnosti – úroveň poskytovanej zdravotnej starostlivosti je rovnaká pre všetkých bez rozdielu vo výške príspevkov – tu neplatí, čím väčší odvod tým lepšia štátna starostlivosť,
 - so zavedením minimálnych odvodov by sa súbežne mal stanoviť aj ich maximálny limit - ak sa zavádzajú minimálne odvody s odôvodnením, že niektorí platia málo, tak kedy platia veľa?
- Uprednostniť dôkladnú kontrolnú činnosť pred zavedením celoplošného odvodu.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Predmetom úpravy je:

- regulácia zisku zdravotných poisťovní a jeho previazania na kvalitu poskytovaných služieb,
- úprava podmienok fondu kvality zdravia,
- sprecizovanie pojmu konflikt záujmov predstaviteľov zdravotných poisťovní,
- obmedzenie špekulatívnych konaní pri zmene zdravotnej poisťovne – zavedenie nových pravidiel a zastropovanie odmien za sprostredkovanie prepoistenia,
- úprava postupov pri podávaní podnetov na úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,
- sprecizovanie podmienok zdravotného poistenia osôb vykonávajúcich home office s pobytom v zahraničí a cudzincov s pobytom na účel podnikania,
- zavedenie minimálneho vymeriavacieho základu pre zamestnancov,
- zvýšenie sumy zdravotného poistenia za poistencov štátu,
- sprecizovanie podmienok premlčania nedoplatkov na zdravotnom poistení,
- umožnenie samostatného výkonu vymáhania pohľadávok zdravotným poisťovníam.

Najdôležitejšie zmeny:

Zavedenie minimálneho vymeriavacieho základu a preddavkov pre zamestnancov

- zavádza sa minimálny základ pre zamestnancov vo výške životného minima a poistného zamestnávateľa za zamestnanca (pre info: uvedené sa nevzťahuje na odvody zamestnávateľa, ktoré sa tak nezvyšujú, ale znížia čistý príjem zamestnanca),
- minimálny odvod zamestnanca na zdravotné poistenie je 14 % z 234,42 eur (životné minimum) = 32,82 eur,

- vyššie odvody tak budú platiť všetci zamestnanci, ktorých mesačný príjem nepresiahol 234,42 eur,
- títo zamestnanci budú odvádzať do zdravotnej poisťovne viac, čím sa zníži jeho reálny príjem,
- ustanovenie sa týka osôb s príjmom zo závislej činnosti tj. vrátane dohôd,
- pre určenie minimálneho základu sa nezapočítavajú dni, kedy je zamestnanec poistencom štátu (napr. dôchodcovia, študenti, OČR, PN a pod.) alebo bol nezamestnaný,
- ak má zamestnanec viacero zamestnávateľov, vypsoriadanie minimálneho základu sa vykoná až v ročnom zúčtovaní

Zmena minimálnej hranice zdravotného poistenia za poistencov štátu

- zavádza sa minimálna hranica platieb za poistencov štátu vo výške 1,9 % z HDP spred dvoch rokov,
- doteraz úroveň oscilovala od 1,27 do 1,85 % z HDP (minulý rok bola 1,37 %) – príjem poisťovní by tak mohol vzrásť od 500 do 700 mil. eur ročne.

Úprava podmienok pri zmene poisťovne (prepoistenie)

- sprísňujú sa podmienky prijatia prihlášky do ZP pri zmene poisťovne: žiadosť musí byť úplná, podaná elektronicky kvalifikovaným podpisom, poštou alebo osobne poistencom priamo na pracovisku ZP s predložením identifikačného dokladu poistenca (ide o prevenciu nezákonných prepoistení),
- pôvodná ZP musí svojmu poistencovi do 1 mesiaca oznámiť, že prijala informáciu o jeho prepoistení,
- do zákona sa pridávajú ustanovenia o spôsobe a lehotách späťvzatia prihlášky do ZP.

Regulácia zisku a hospodárenie zdravotných poisťovní (ZP)

- ustanovujú sa nové podmienky tvorby zisku zdravotných poisťovní:
 - o ZP musí naďalej **najmenej 95,1 % z vybraného poistného využiť na zdravotnú starostlivosť** + špeciálny koeficient podľa počtu poistencov (na každý milión poistencov je to + 1 %), rozdiel je použitý na prevádzkové náklady poisťovne a prípadný zisk,
 - o zavádza sa tzv. optimálny výsledok hospodárenia, ktorý limituje **maximálny zisk ZP (najviac 2 % z poistného)**, z toho o 1,0 % rozhoduje MZ SR resp. úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na základe preddefinovaných kritérií kvality zdravotnej poisťovne),
- ak ZP dosiahne vyšší ako optimálny výsledok hospodárenia, suma nad rámec bude presunutá do fondu kvality zdravia,
- prostriedky tohto fondu musia byť využité v prospech ďalšej kvality zdravia poistencov napr. na kúpu liekov, skriningové vyšetrenia či úhradu nákladov liečby zriedkavých chorôb a pod.

Ďalšie zmeny

Rozšírenie okruhu situácií považovaných za konflikt záujmu

- pôsobenie v riadiacich a exekutívnych funkciách u zahraničných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, či u výrobcu alebo distribútora liekov (doteraz sa obmedzenie vzťahovalo iba na tuzemské subjekty),
- súčasne takýto predstaviteľ nesmie súbežne vykonávať SZČ s obdobným predmetom činnosti a ani nesmie byť dlžníkom voči štátu alebo byť na neho vyhlásený konkurz,

- osoby, ktoré vykonávajú nábor nových poistencov pre zdravotné poisťovne nesmú po novom vykonávať zárobkovú činnosť pre inú zdravotnú poisťovňu a nesmú byť osobou registrovanou v zmysle zákona o finančnom sprostredkovaní a poradenstve.

Zmeny v spôsobe náboru nových poistencov do zdravotných poisťovní (ZP)

- navrhuje sa zákonom ustanoviť maximálnu výšku odmeny za nábor poistencov ZP vo výške najviac 5 % priemernej mzdy spreď dvoch rokov (čo predstavuje sumu 54,60 eur za jedno prepoistenie).

Povinne verejne zdravotne poistené osoby

- pre účely zdravotného poistenia sa vypúšťa povinnosť osoby dlhodobo žijúcej v zahraničí predkladať doklad o existencii zdravotného poistenia v zahraničí, tento údaj je pre ZP irelevantný,
- precizuje sa, že cudzinci vykonávajúci prácu výhradne z iného štátu a ktorí nemajú povolenie na pobyt na SR sa nepovažujú za povinne zdravotne poistené osoby pretože zdravotnícky systém reálne nevyužívajú (napr. pri výkone trvalého home office zo zahraničia),
- navrhuje sa vznik a zánik účasti na zdravotnom poistení cudzinca s oprávnením podnikať naviazať na platnosť jeho pobytu, nie na platnosť živnostenského oprávnenia; ak nie je platné povolenie na pobyt tak cudzinec nie je oprávnený zdržiavať sa na SR a teda nevyužíva zdravotnícky systém.

Dlžníci, premlčacie lehoty, vymáhanie pohľadávok

- dlžníci na poistnom majú prístup iba k neodkladnej zdrav. starostlivosti, po novom sa im umožní plný prístup, iba ak svoj dlh uznajú a aktívne riešia (splátkové kalendáre, exekúcie, osobný bankrot),
- precizujú sa podmienky premlčania nedoplatku – taxatívne sa určuje premlčacia lehota na päť rokov odo dňa splatnosti preddavku na poistné,
- navrhuje sa, aby ZP boli oprávnené vymáhať pohľadávky samostatne (bez potreby súdu alebo exekútora) a formou exekučných príkazov na bankové účty a mzdu dlžníka.

Iné:

- zvyšuje sa príspevok ZP na činnosti operačných stredísk tiesňového volania záchranej zdravotnej služby z 0,35 % na 0,45 % z prerozdeľovaného poistného,
- zvyšuje sa príspevok ZP na správu a rozvoj národného zdravotníckeho informačného systému z 0,41 % na 0,55 % z prerozdeľovaného poistného,
- ustanovuje sa nárok predsedu úradu pre dohľad na paušálnu náhradu na pokrytie nevyhnutných výdavkov súvisiacich s vykonávaním funkcie, a to najviac do výšky 50 % zo mzdy,
- navrhuje sa sprecizovať postupy pri výkone zdravotného dohľadu na diaľku a na mieste,
- rozširuje sa okruh podnetov, ktoré úrad odmietne – okolnosť nastala pred viac ako piatimi rokmi, ide o zjavne opakovaný podnet v tej istej veci alebo neuhradenie poplatku za podanie podnetu,
- precizuje sa postup pri výkone prehliadky a pitvy mŕtveho tela v zdravotníckych zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Predpokladaná účinnosť: 1. január 2023